

Oglas, pripisana itd. izlazi i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbroju, oglas itd. imaju se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod narudbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvans napisu »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Stegom rasta male stvari, a nesloga sve polkvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka u podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepotpisani netiskaju, a ne frankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 3 K za seljake; 6 K za seljake; 12 K 6 —, oda. 3 — na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Gnila br. 34, petna. otvara osim nedjelje i svake svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Gjičić. — U nakladi tiskare J. Krmptović i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

POZOR!

Početak aprila nastupamo drugo četvrtgodište. Upozorujemo predplatnike, kojim iztiče, odnosno je iztekla predplata, da istu obnove — ako ne žele, da jim list obustavimo.

UPRAVA.

Još o uređenju učiteljskih plaća.

Vraćamo se ponovno na ovo pitanje, koje je životno za naše učiteljstvo. Činimo to tim radije pošto znademo, da je bio upitan zemaljski odbor za Istru, da li kani ponovno predložiti saboru promjenu zakonsku osnovu o uređenju učiteljskih plaća, na što je zemaljski odbor jestno odgovorio.

U budućem zasjedanju istarskoga sabora doći će na razpravu promjenjena ona zakonska osnovu o uređenju učiteljskih plaća, koja bijaše u zadnjem zasjedanju prihvaćena ali nije dobila previšanu potvrdu.

Pošto će se dakle još tečajem ove godine o tom predmetu u našem saboru razpravljati i jer želimo, da se to pitanje svestrano razbistri i raztumači, dajemo mjesta u našem listu sljedećem razglabanju, što nam je stiglo iz učiteljskih krugova.

Slavni zemaljski odbor za Istru pošao je svojom novom osnovom za uređenje učiteljskih plaća za tim, da pritegne svu moć ili vlast na sebe, te da bude u buduću sam gospodarom kod imenovanja, premještenja, pedepsanja i umirovjenja nas nevoljnih učitelja.

C. kr. zemaljskomu školskomu vieću bio bi ostao veoma ograničen djelokrug, kad bi bila gornja osnovu zadobila carsku potvrdu. To vieće nebi bilo imalo vlasti, da učitelju pomogne bilo kako, već jedino to, da proti njemu postupa — u slučaju kakvog pomanjkanja — pod izravnim ili neizravnim uplivom svemogućeg zemaljskog odbora.

Taj odbor hotio je promjenom školskog zakona za Istru posve utući hrvatsko-slovensko učiteljstvo. Naše učiteljstvo bilo bi onom osnovom

jednostavno izručeno na milost i nemilost zemaljskog odbora u Poreču.

Ovom nebijase dosta, što ima već do sada svoja tri člana u c. kr. zemaljskomu školskomu vieću, što su mu više manje skloni i prijazni i oni članovi, koje vlada odabire, što se nebi školski izvjestitelj kod namjestaštva za živu glavu Talijanom zamjerio, i što je zastupnik crkve u tom vieću pripadao talijanskoj stranci — sve to nebijase dosta istarskomu zemaljskomu odboru, već hoće svu vlast nad učiteljstvom Istre usredotočiti u Poreču.

Zemaljski odbor imade svojih pristaša i prijatelja u c. kr. školskom vieću u tolikom broju, da se je riedko kad što odlučilo, na što nebi bili njegovi članovi pristali. On imade svojih članova u c. kr. kotarskih školskih viećih, imade prijatelja ili pristaša u mjestnih školskih viećih, imade javnih i privatnih agenta svuda, koji broje korake svakom našem učitelju.

Naš učitelj može biti uzorna ponašanja u i izvan škole; njegovo djelovanje neka odgovara svim propisom školskih zakona, ako se je bilo čim zamjerio plaćenim agentom zemaljskoga odbora ili ako nije znao spretno zatajiti svoje politično mišljenje — predan je na milost i nemilost zemaljskomu odboru. Ovaj nadje sto i sto kvačica, kojimi ga drži u vječnoj neizvjestnosti. Takav će učitelj badava moljaktati za promjenu na bolje mjesto, uzalud će čekati na svoje petgodišnje doplatke i bili će sretan ako mu nedadu prije dobe pakrački dekret.

U Istri imade mnogo učiteljskih mjesta, koja bi se moralo definitivno popuniti. Za više od tih mjesta molili su usposobljeni učitelji, ali se ih definitivno nepopunjuje na veliku štetu učiteljstva i narodne prosvjete. Kad bi i htjelo zemaljsko školsko vieće definitivno popuniti koje učiteljsko mjesto, odmah bi se tomu uzpostavio zemaljski odbor, koji sledi u tom primjer onog biskupa Istre, koji neće da imenuja župnika, s kojimi nebi mogao po miloj volji razpalagati.

Dokle stvari tako stoje, nam učiteljem Istre, koji nismo Talijani, ili koji nismo, nečutimo i neradimo kako to hoće zemaljski odbor u Poreču, neima nade na bolju budućnost dok država neuzme svu školsku upravu u svoje ruke. Naš zemaljski odbor imade već sada toliko vlasti nad nami, da se nemožemo ni maknuti proti njegovoj volji. A što bi tekar bilo, da je carska vlada predložila na potvrdu spomenutu jur zakonsku osnovu o uređenju naših plaća?

Bili bismo došli u onu odvisnost od zemaljskoga odbora, u kojoj se nalaze zemaljski činovnici, s tom razlikom, što su oni gospodski pla-

ćeni i što je njihov položaj zavijanja vriedan.

Mi smo pratili velikim nepouzdanjem saborsku razpravu o uređenju naših plaća, koja se je vršila prošle godine u Koprnu. Iz svakog redka, što ga je pročitao izvjestitelj one osnove, zastupnik Pennati, provirivala je lukavo nastavljena zamka, kojom se je kanilo naše učiteljstvo uvijek na uzdi držati. Ona osnovu morala je stojati gospodu na zemaljskom odboru truda i znoja, jer je onoliko prefriganosti i lukavosti teško u malo redaka strpati.

Vladin povjerenik nastojao je dođuše tečajem razprave, da spasi bar nekoja prava c. kr. zemaljskomu školskomu vieću u promjenjenoj osnovi, nu činio je to takvim načinom kao da mu nije dolazilo iz srca, ili kao da je unapried znao, da bi mu bio sav trud uzaludan. Naše učiteljstvo nemože mu biti nimalo zahvalno na njegovoj obrani učiteljskih interesa. On se je slabo i neodlučno zauzeo za najvišu zemaljsku školsku oblast, a nikako za učiteljstvo pučkih škola: Istre.

Što se tiče učiteljskih plaća pristali bismo mirnom dušom uz nekoje talijanske drugove koji predlažu ova tri razreda: I. razred sa 1600 kruna; II. razred sa 1400 kruna; III. razred sa 1200 kruna; za učitelje bez izpita o sposobnosti 1000 kruna, a za učiteljce 80% gornjih plaća. Takve plaće nebi bile. Bog zna šta, jer nebi dosegle ni XI. činovničkog platežnog čina, ali bilo bi ipak nješto.

Imade i takovih drugova, koji bi bezuvjetno pristali na sljedeću razdiobu: I. razred 1400 kruna; II. razred 1200 kruna; III. razred 1000 kruna, za učitelje bez izpita sposobnosti, a za učiteljce 80% gornjih iznosa. To su Vam plaće, koje vuče financijalna straža! Nebojimo se dakle, da će nas itko grđiti, što tražimo, da nam se izjednači plaća bar sa onom financijalnih stražara. Nu financijalni stražari bili bi još uvijek na boljem, jer oni uživaju mirovinu po godinah službe, dočim ju daju učiteljem po osminah.

Ovim smo htjeli upozoriti naše pučko učiteljstvo na buduću razpravu u istarskom saboru o izpravljenoj zakonskoj osnovi zemaljskoga odbora u Poreču o uređenju učiteljskih plaća.

Tko nije pročitao posljednju razpravu o tom predmetu, neka ju nastoji pročitati pak neka izreče svoj sud o njoj nepristrano.

Budimo oprezni i budni, jer zemaljski odbor u Poreču kuje teške verige, kojima nas kani okovati.

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 20. marča 1901.

Ponedjeljak i utorak, kao i srieda do pod večer bijaše pripuštena raznim oborom da mogu razpravljati o predmetih koje njim je kuća pridjelila. I razpravljali su razni odbori po ciele dane.

Jedva danas po-podno bila je kuća sjednica. Počela je o 5. uri po p. a svršila o 2 $\frac{1}{2}$ uri poslie pol noći; trajala je dakle preko devet ura.

Kao i drugih sjednica postavilo se je raznih upita na predsjednika, i pročitalo raznih upita na c. kr. vladu i svakojakih predloga.

Glavni predmet razprave bio je prešni predlog mladočeskih zastupnika, savjetnika Hruby, dr. Kurz i dr. Šileny, kojim se poziva vlada, da uz već većinom obavljen popis pučanstva naknadno popišu stanovnike po narodnosti odnosno po materinskom jeziku. Taj predlog imao se je već prije 10—15 dana razpraviti, ali su ga predlagatelji bili uztegli u svrhu da se uzumogne razpraviti zakon o novacih i drugih predmetih. Sad je iznešada taj predlog bio dan u razpravu.

Govorio je najprije predlagatelj Hruby, baveći se najviše sa popisom u Šleziji, a ponekle i u ostalih zemljah. Iza njega govorio je obć. načelnik Cvitave Albrecht, upravo bezobrazno. Česi su dobro došli u svaki grad tobož njemački, ali ako hoće među Njemci živiti, moraju njemački govoriti, i mora biti njihov obćevni jezik njemački. Oni neće da se Česi sire, nit da dobivaju sve više inteligencije, i za to će se Njemci protiviti svakomu novomu prosvjetnomu zavodu češkomu.

Zast. Biankini tuži se na to, što vlada nedopušta, da jezik Hrvata Dalmacije i u obće Hrvata zove pravim njegovim imenom, hrvatskim. nego ga zove srbsko-hrvatskim, što je nesmisao.

Zast. Schreiner Njemac iz Moravske govori slično Albrechtu. Veli da su Česi napram Njemcem činili nasilja kod brojenja.

Dr. Šileny Ceh iz Moravske odbija napadaje Schreineru i Albrechtu, i dokazuje primjeri, kako su Njemačke obćevne oblasti nasilno postupale kod popisa pučanstva.

Poslie tih četirih govornika, bez predlagatelja, bila je razprava zaključena. Kao glavni govornici govorili su još proti dr. Lueger, za dr. Kramarž.

Dr. Lueger je branio postupak bečkoga magistrata kod popisa, i pročitalo je okružnicu, koju je kao bečki načelnik dao na popisac, kako moradu savjestno postupati. Kad bi tako bili postupali, i kad bi se tako svuda postupalo, osobito kod nas dole, onda bi popis imao vriednosti. Lueger je takodjer naveo broj učitelja, činovnika, poslužnika kod bečkoga magistrata, koji su upisali kao svoj obćevni jezik česki ili drugi slovenski, te dodao da se za to nikomu ništa nije dogodilo. Rekao je u ostalom, da se ovom razpravom samo vrijeme gubi.

Dr. Kramarž polemizirao je jako sretno sa Luegerom i drugim protivnicima brojenja po narodnosti ili materinskom jeziku. Nije ta razprava suviše, nego upravo nužna. Brojenje po običnom jeziku nerabi se već nigdje nego kod nas. Ono je protivno odlukama svih demoloških kongresa. Ono nejma nikakve znanstvene vrednosti, a nit druge kakve. Posve je krivo, ako se po običnom jeziku sudi o narodnosti. Obični jezik ne označuje pod nipošto narodnosti, a ovo moralo bi se konstatovati u državi, u kojoj se pravice po narodnosti diele.

Iza razprave porabilo se je 3-4 ure sa tobožnjim stvarnim popravci, i to sve izmed Čeha i Njemaca. Samo glede krojenja u Tješinu u Sleziји „popravljala“ su također dva Poljaka, izazvana od Tješinskoga načelnika dr. Demela, koj je „popravljao“ Hrabuja. Poljak dr. Mihejda iz Tješina tako je pobijao Demela, da je ovaj sav potcrvenio, a da su Mihejdi burno odobravali Poljaci, Česi, Rusini, Hrvati, Slovenci. Najviše su mu odobravali, kad je rekao, da Njemci idu za tim, da Poljake i Čeha u Sleziји posve zatru, al to da njim neće ići za rukom. Narod, koj uza sav stogodišnji pritisak Njemaca nije propao, neće propast ni sad kad se je počeo buditi. On zna za povjest Poljske, on zna da nije osamljen, nego da ima svoje braće. Sjećajući se na slavu svoga naroda u prošlosti, oslanjajući se na svoju braću, on ne treba zdvajati, on će živiti, i zasramiti one koji bi ga htjeli ubiti. Slično je s nami Hrvati u Istri!

Za prešnost predloga glasovali su Česi, Hrvati, Slovenci, Rusini. Poljaci su izjavili da nisu proti predlogu u stvari, nego da su proti prešnosti, jer je razpravljati druge stvari. Rusin Vasilko u ime svojih drugova njim je na to primjetio, da su najbrže drugi uzorci radi kojih glasuju proti prešnosti, najme ti, da se je na njihovu korist upisalo ljudi koji nisu Poljaci.

Stalno su proti prešnosti glasovali svi Njemci i Talijani za to, jer se je na njihovu korist upisalo ljudi koji nisu Njemci ni Talijani. Neće da bude pravoga, poštenoga brojenja po narodnosti odnosno po materinskom jeziku. Žalilo se je, što je razprava bila prebrzo zatvorena, pa što se nije moglo pokazati kako se je kod brojenja varalo u Štajerskoj, Koruškoj, Gorici, Trstu, Istri; da i širi svijet znađe kako Njemci i Talijani postupaju sa Slovencima i Hrvatima. U ostalom tomu se može i inače pomoći!

Beč, 21. marča 1901.

Poslije čitanja podnesaka, razpravljalo se je o predlozih za pomoć u biedi. Izvjestitelj Leopold Steiner izvjestio je o stvari, te u ime odnosnoga odbora predložio, da se svi dotični predlozi izruče vladi, da svom žurnošću priskoči u pomoć, gdje treba još razvidi, i ako treba, traži privolu navlastne vjersije za podpore.

Kod razprave oglasilo se je mnogo govornika. Prvi je govorio Luksch Njemac iz Moravske izličući potrebe nekijh kotara u Moravskoj.

Drugi je govorio naš zastupnik Vjekoslav Špinčić.

Potvrdiv predlogom odbora, naveo je u svojem govoru razloge, s kojih bieda u Istri vlada, s kojih je pače u mnogih krajevih trujna; a onda nanizao radnje, koje bi se imalo poduzeti, da se stanje poboljša, poglavito:

Podpore za zdravu pitku vodu, za osušenje bara i uređenja vodâ, za gradnje i popravke cesta, i bezkamatne predjume za obnovljenje vinograda, gdje su zaraženi od filoksera. Njegov govor slušali su velikom pažnjom nesamo mnogi zastupnici, nego također razni ministri i odsječni predstojnici.

Za njim je još govorio Njemac Gessmann za njke potrebe Dolnje Austrije, i Čeh Jaroš za njke potrebe u Českoj.

Iza toga pretvorila se javna sjednica u tajnu. Tako je „predsjednik“ želio, jer mu nije duša ni poštenje dalo, da se pridržava njke smradne protuyjerake, protukrvene interpelacije svenjemackih zastupnika (mjesto „Alldeutsche“ pišu razne novine „Stalideutsche“, to jest ne „Svenjemci“, nego „Njemci za stalno“, kao što su i njeki tobož novinski piscari ne za med ljude nego za u kotac). Za sve smradne interpelacije odlučila je ogromna većina zastupnika, svi osim Svenjemaca i naših Talijana, da se nejmaju čitati u javnoj sjednici. Svenjemci su vikali, pak pobjegli i zagrozili se sa obstrukcijom.

Beč, 22. marča 1901.

I današnja sjednica bila je duga, trajala je od 11 prije podne do 7 u večer.

Svenjemci odustali su od zagrožene obstrukcije. Negovorio je na to predsjednik zastupničke kuće, a valjda i drugi. Predsjednik njim je obećao, da će njihove interpelante pozvati svaki put, kad bude obnašao što jako smradna. A ovi su obećali, da će jako smradne, nevjerske, protukrvene stvari dozvoliti brisati.

Dr. Elbogen, socijalista predlagao je ustmeno, da ustavni odbor izvjesti u 24 ure o stvari glede postupka proti učitelju Seitzu. Posve proti pravilniku zaprela se je razprava. Bio je prihvaćen predlog, da se izvjesti u osam dana.

Nadaljevala se je razprava o predlozih za pomoć u biedi. Govorili su četiri govornika. Predlozi odnosnoga odbora, zagovoreni po izvjestitelju Leopoldu Steineru bili su primljeni jednoglasno.

Razpravilo se je predloge za ukinutje mitnica. Odnosna zakonska osnova bila do konca razpravljena, i prihvaćena skoro jednoglasno u drugom i trećem čitanju.

Iza toga su još ministar-predsjednik kao i ministar pravosuđa odgovorali na razne interpelacije.

Neočekivano: U parlamentu se radi. Radi cijeli parlament, rade odbori, i radi vlada.

Beč, 23. marča 1901.

Danas je imao vinogradarski odbor treću sjednicu. Sve tri trajale su dugo. U svih trih govorilo se je o carinskoj vinskij klauzuli u trgovačkom ugovoru s Italijom. Svi su u tom složni, da se ina odstranili. Samo njim je teško stvoriti predlog, s kojim bi se imalo doći pred zastupničku kuću. Nazori u tom između zastupnika i predstavnika vlade, se razilaze.

Resolucija

zast. Špinčića za željeznički spoj Herpelje-Šajpane ili Jurdani.

Kod razprave o investicijah, kod prvoga čitanja odnosne vladine zakonske osnove, postavio je zast. Špinčić resoluciju za željezničku prugu izmed Herpelja i Šajpane ili Jurdana. Slično bio je već postavio prigodom razprave o željeznici Trst-Poreč. Ovaj put, dne 14. marča t. g., bila je ta resolucija poduprta i izručena željezničkomu odboru na proučenje i izvještaž.

Resolucija ta glasi ovako:

„Obzirom na to, da se je gradnjom željeznice Trst-Poreč, toli željene od velikoga diela pučanstva Istre, pobrinulo samo za potrebe sjevernoga i srednjega diela zapadne Istre;

„obzirom na to, da jur obstojeća državna željeznica u toj pokrajini služi poglavito vojničkim protikom, i zahtjevom između priestolnice i između vojne luke u Puli;

uvaziv, da naproti sjeverna Istra do medja Trsta do istočnoga diela Istre, do Voloskoga, Opatlje itd., nejma izravnoga

občela, njoj toli potrebitoga za njezin gospodarski razvoj;

uvaziv, da bi se dotičnom željeznicom zadovoljilo nesamo živoj potrebi onoga pučanstva, kojim manjkaju brza občela za uspješan razvoj njegove gospodarske djelatnosti, nego također protikom cijele pokrajine i države;

uvaziv konačno, da je istarski sabor već opetovano od godine 1883. jednoglasno zaključio, zamoliti c. kr. vladu, da napravi željeznički spoj, kojim bi se spojio sudbeni kotar Podgradski sa sudbenim kotarom Voloskim u istom političkom kotaru;

poziva se c. kr. vlada; da se pobrine sa svom žurnošću za proučenje i operate potrebite u tehničko-ekonomičkom, trgovačkom i financijskom obziru, u svrhu da se normalno-tračnom željeznicom mjesto i postaju državne željeznice Herpelje spoji sa mjestom i postajom južne željeznice Šajpane ili Jurdani; i tako postavi u izravni međusobni saobraćaj sjeverni dio Istre, od medja Trsta, Goričke i Kranjske, sa istočnim djelom istarskoga poluotoka.“

Franina i Jurina.

Fr. Ma da se je grohotal mali Tomužo s Poreča kad je doznao kako je Špinčić Bepatića osapunal va parlamentu brez sapuna.

Jur. Ter neč takovega je i on doživio od našega Vitezića!

Fr. Jušto za to se Tomažo sadu vesel, zač da su se onput njemu Talijani rugali, a sada da ima lepega kumpanja.

Jur. Vero moru si dat ruku ja!

DOPISI.

Spjlet, 15 ožujka. (Još o jabuci ministarstva pravde). Glede atentata na hrvatski jezik i uskrate državljanških prava sinovima hrvatskoga naroda sa strane ministra pravosuđa, o čemu su sve domaće i vanjske novine pisale, upitao je predsjednik dalmatinskoga sabora već rečenog ministra za razlog u državnom saboru, ali hrvatski narod u Dalmaciji nemože niti će se zadovoljiti time, a i naši zastupnici imaju znati što da urade, da bude ustegnuta naredba, koja vriedja i uskraćuje državljanška prava sinovima jednog naroda, prava zajamčena zakonima i ustavom. Tajna, koja je sklonula jednog čovjeka na povredu građanskih prava, odviše je očita da može ostati tajnom. Nije nespoznatost dalmatinskih činovnika dala povoda tomu, nego nešto sasvim druge naravi. Po triemovima i po sobama poslovanja sudbenih ureda u Dalmaciji nečuje se još dovoljno njemački. O tomu se je uvjerila opetovano neka osoba, koja je pohodila sudbene ureda u Dalmaciji. Kad bi bilo u njima učenih švabskih feildbaha eh i onda bi Zagorac mogao reći: „Vidiš, ovdje ti je kano u Beču“, a tad bi stropo bilo discipline i stvari bi tekle. (P).

Jedina struka u Dalmaciji, koju još nije zarazila švabština, jest sudbena, ako se nemože tako reći o prizivnom sudu i o nekim državnim odvjetništvima gdje je ako i u neznatnoj kolikoci, ali ipak žali- božo ima. Prvi napadaji nisu uspjeli, pa se je pokušalo novim putem, što će jalovo biti, ne bude li domaćih izroda. Pišući neki protivnički list o toj jabuci, izrazio

se je, kako su skoro svi upravitelji viših dalmatinskih ureda tudjinci, koji su bili imenovani kad je narodna stranka bila na vrhuncu svoje moći, što se žalošću nemože opravdati. To su uzroci, s kojih bi se morali uvrići njihovi a ne nespoznatost dalm. činovnika, jer niko neće moći opravdati kako je bivši ministar pravosuđa Ruber pri svojem posjetu u Dalmaciji pohvalio dalmatinske činovnike i otvoreno naglasio kako je preko svakog očekivanja novi građanski postupnik uspio u Dalmaciji, bolje dapače nego u mnogim drugim pokrajinam austrijskim.

Razne vijesti.

Političke:

Austro-Ugarska. U carevink. vieću dne 22. t. mj. odgovorio je ministar-predsjednik na poznatu interpelaciju o odlikovanju načelnika poljskoga kluba viteza Javorskoga koju je bio stavio nanj velikonjemački zastupnik Breiter sa drugovi. Ministar reče, da je podjeljivanje redova, naslova i odlikovanja izključivo pravo kruna. Po tomu nebi on kao ministar-predsjednik, ni bio dužan da odgovara na onu interpelaciju. On ipak odgovara i to u sinisu, da to odlikovanje nije u nikakvom savezu za zahvalom poljskom klubu od strane sadašnje vlade, jer poljski klub ne radi za vladu, nego za državu i Galiciju. Spomenuto odlikovanje jest nagrada mužu za njegovo mnogo-godišnje neumorno i uspješno djelovanje na korist države i rodne mu zemlje.

Dne 23. t. mj. razpravljao je poljski klub, vladinu osnovu o investicijah. Stavljjen bijaše predlog, da se vladi neglasuje sav od nje traženi iznos za investicije na jednom, već u godišnjih obrocih i da se zahtjeva povišenje iznosa za gradnju mjestnih željeznica. Načelnik Jaworski obrazložio je, kako je vladina osnova u sadašnjoj formi bez važnosti za Galiciju.

U sjednici od dne 23. t. mj. odbora kvotnog t. j. za primos u zajedničke poslove sa Ugarskom zagovarao je njemački zastupnik Beer predlog, da Austrija doprinese za te poslove 65:4 a Ugarska 34:6. Drugi njemački zastupnik Kaiser predlagao je sa svake strane po 50, dočim je slovenski zastupnik Povše zagovarao 62 i 38 odstotaka. Ovi posljednji predlozi bijahu zabaceni i prihvaćen predlog izvjestitelja Beera. Izabran bijaše pododbor koji ima odgovarati sa jednakiim ugarskim odborom glede primosa za zajedničke poslove.

Ministar bogostovja i nastave pozivlje za uzkrasne blagdanne odaslanske tehničkih zavoda s kojimi se želi posavjetovati o naslovu doktora, što bi ga u buduće imali izjernici dobivati. Naslov doktora tehničkih posla zadobio bi djak istodobno sa postignućem mjerničke časti.

Njemačko-radikalni zastupnici htjeli su prošloga čedna da započnu obstrukciju. Povod tomu bilo im je pedalo predsjedništvo, koje nije dopustilo, da se čitaju sablaznive njihove interpelacije u celosti. Predsjedništvu je ipak pošlo za rukom skloniti velikonjemačke zastupnike da odustanu od svoje nakane.

Kod naknadnog izbora za hrvatski sabor u Zadu za izborništvo Hvar i Starigrad bijaše izabran jednoglasno predložnik hrvatske stranke odvjetnik dr. Ručević.

Hrvatski kraljevinski odbor, koji imade sklopiti financijsku nagodbu sa jednakiim odborom madjarskim u ime Hrvatske i Ugarske sastao se nedavno u Zagrebu da se posavjetuje od odgovoru madjarskog odbora na uvjete hrvatskoga odbora. Taj odgovor madjarskoga kraljevinskoga odbora osapnuo je vladajuće krugove u Hrvatskoj, jer im kaže otvoreno, da Madjari uzdržavaju Hrvatsku, što bijaše sa hrvatske strane više puta i bielodano kao neistina deklarano.

Srbija. Iz Biograda pišu, da je kralj Aleksander naložio jednomu svomu pouzdaniku, da izradi novi nacrt ustava, koj će doći na pretes pred posebni za to odbor, što će se sastaviti od pristasa sviju stranaka. Najveća poteškoća da zadaje vladi ustanovljenje gornje kuće ili senata, čemu se najviše liberali protive iziđu, da bi se to protivilo demokratskom duhu kraljevine. Radikalci nasuprot očekuju od gornje kuće učvršćenje zdravijih odnosa u Srbiji. Radi promjene ustava da će biti još tečajem ove godine sazvana velika skupština. Iz drugih vijesti doznajemo, da kani vlada preustrojiti ustav od god. 1869 te ga prilagoditi Milanovom ustavu od god. 1888, koji bijaše god. 1894, ukinut, jer se je dokazalo, da Srbija nije za tako slobodouman ustav jošte zriela.

Bugarska. Novo bugarsko ministarstvo kani provesti velike promjene u upravi kneževine. Među ostalim namjerava sniziti upravno-činovnička mjesta i nastaviti proračun.

Vojni proračun neće za sada sniziti premda se tomu nebi protivilo narodno sobranje. Ministar izvanjskih posala kani ukinuti štamparski ured i diplomatska mjesta u Ateni, na Celinju i eventualno u Parizu.

U sobranju započela je razprava o adresi na priestolni govor.

Zastupnik Turske Nedžidbeg predao je bugarskoj vladi poziv svoje vlade, da razpusti više macedonskih odbora, koji sakupljaju na granici čete.

Rusija. Zadnjih dana izazvali su sveučilišni djaci u Petrogradu velike izgrede, jer da se proti njima prestrogo postupa. Jedan od tih djaka ranio je smrtno ministra bogoštovja i nastave u njegovoj pisarni — jer mu je ministar odbio molbu, da može polaziti sveučilište u Petrogradu. Ministar je ranam podlegao. Djačke nemire utolazilo je silom vojničstvo i redarstvo. Mnogo djaka bijaše zatvoreno, te će jedni biti iz Petrograda odpravljani, drugi među vojničstvo uvršteni.

Hjemačka. Službene novine donose viest, da će doći polovicom aprila u Beč njemački priestolonasljednik. Na kolodvoru da će ga dočekati car i kralj te većina nadvojvoda. U carskom dvoru dočekati će ga ministar izvanjskih posala i ostali ministri. Mladomu priestolonasljedniku na čast priredili će se sjajne gostbe, svečane predstave, plesove itd. Taj dolazak mladoga kneza dovode nekoji u savez sa njegovom zarukom sa nadvojvodkinjom Jelisavom, unukom Njeg. Veličanstva i kćerkom pokojnog nadvojvode i priestolonasljednika Rudolfa.

Italija. Iz Rima javljaju, da će biti do mala opozvan austro-ugarski poslanik kod sv. Stolice grof Revertera. Njegov položaj da bijaše već prošle godine uzdrman, a sada pošto je prevalio 70. godinu, da želi i sam stupiti u stanje mira. Pregovori, koji su vodjeni između sv. Stolice i austro-ugarske vlade, da su u toliko uspjeli, da se složiše obje stranke u tom, da će grofa Revertera zamjeniti grof Kuefstein, da se je kod sv. Stolice uvijek žestoko protivio svim tražbinau katoličkih Slavena Austro-Ugarske.

Mjestne:

Prvi istarski sokol obdržavao je jučer svoju IV glavnu redovitu skupštinu. U društvenoj dvorani okupio se bio liepi broj sokola, koji nakon običajnih izvješća živo uljekali u razpravu. Između ostalog jednoglasno se prihvatilo predlog, da se poduzmu sve predbežne mjere glede sahranja prinosa te živa akcija oko podignuća Sokolskog, odnosno Narodnog Doma u Puli. Iza sjednice ostali jošte članovi na okupu u veselom društvu, te se za „Sokolski dom“ sakupila liepa svotica. Početak je eto učinjen, a sad samo napried braćo sokoli, pa bilo u sto dobrih časa!

Pokrajinske:

Osobna viest. U dičnom „Narodnom Listu“ čitamo, da je g. Fran Simić rodom iz Klane, odvjetnik i perovodja kod g. dr. Andrije Stangera u Voloskom, unesen u listu odvjetničkih kandidata. Bilo sretno!

Nezгода na željeznici. Iz Matulja javljaju nam, da se je usljed neprestanih kiša nedaleko one postaje na željezničku prugu srušila dne 19. t. mj. pečina te prugu u toliko pokrila, da je vlak, koji dolazi iz sv. Petra na Rijeku dobrohno zakasnio. Mnogobrojni radnici dadoše se odmah na posao da prugu očiste.

Dražbi sv. Cirila i Metoda podarila je obitelji g. Viktora Tomića K 10, da time počasti uspomenu velezaslužnog blagopokojnog g. dr. Dukića mjesto vjenca na odar.

Odročeno porinutje ladje. Ovih dana imali su na brodograđionici sv. Marka kod Trsta porinuti u more posve govoro parobrod „Mandčurina“ sagrađen na račun ruske vlade, nu u zadnji lip bijaše odročeno to porinutje.

Pravdoljubivost pobožnih dušica kod katoličkog(?) lista „L'Amico“. Prijatelj nam javlja, da je doniolo poznato glasilo mladih talijanskih svećenika u Trstu, koji su poznati pod imenom reformatora, viest o imenovanju Monsignora Zamlića članom c. kr. zemaljskoga školskoga vieća za Istru. Onim pobožnim(?) dušicam kod rečenog lista mora biti poznato što je prečasnij g. Zamlić i koje crkveno dostojanstvo obnaša, nu oni prijavise jednostavno, da je bio imenovan članom c. k. zemaljskoga školskoga vieća za Istru veleč. g. Vinko Zamlić župnik u Voloskom. Kao što je javio tršćanski „Il Piccolo“ koji zastupa ulapnje irrendente i težnje tršćanskih židova, tako ga je sledio i njegov drug nazovi katolički „L'Amico“. I jednomu i drugomu neugodno je spomenuto imenovanje, nu razlika između njih je ta, što to židovski list otvoreno priznaje, dočim njegov katolički drug neima toliko srčanosti, da to otvoreno kaže. Ovaj je hito omalovaziti to imenovanje tim, što je imenovanomu, uzornomu svećeniku uzkratio onu počast i one naslove, koje mu je sv. Otac podielio. Pokojnomu nadpopu i bivšemu članu istoga školskoga vieća preč. g. Druseovihu, daje „L'Amico“ sve pripadajuće mu naslove, nu Monsignoru Zamliću morao je to uzkratiti, jer se drži svog katoličkog načela, da ono, što vrijedi za Talijana, nesmije da valja za Hrvat.

Židovski „Il Piccolo“ i katolički „L'Amico“ su zaista „par nobile fratrum“

Iz drugih krajeva.

† Josp Bujan. Iz Praputnika (Irv. primorje) javljaju nam, da je tamo dne 17. t. mj. nakon dugotrajne teške bolesti g. Josp Bujan slušatelj prava III. tečajja, sin g. Grgo Bujana, našega višegodišnjeg predplatnika. Vriednomu mladici vječni pokoj a njegovim milim naše iskreno saučeeše!

U Italiji brane u školi djeci moliti! Školski nadzornik u Milanu može se doista pohvaliti činom koj će mu svi lažliberalci zavidjati. U tom gradu bio je liepi običaj, da su djeca prije nego li počme škola molila „Otee nas“ i „Zdravo Marija“, koko je zahtjevala većina roditelja djece. Taj glasoviti nadzornik zabranio je u školi molitvu jer da se nikoga nemože siliti na vršenje vjerskih dužnosti. On se je nadao, da će mu radi toga liberalizma svi povladjivati, nu on se ljuto prevario. Mjesto sveobće odobravanja, stigao mu je sveobći prosjved.

Nesreća a brodograđionici u Bruggu. Iz Rieke javljaju nam, da se je dogodila dne 20. t. mj. u jutro u brodograđionici tvrde „Howald i drug“ u Bruggu, na kastavsko-riječkoj granici velika nesreća. Talijanski parobrod „Piume“

nalazio se je u plivajućem doku, gdje se je, nepoznatih do sada razloga posve na lievu stranu nagnuo. Usljed pada potonuo je skoro posve plivajući dok. Na parobrodu radilo je oko 200 radnika, kojih većina skoči u more, da se plivanjem spasi. Mnogo je radnika ranjeno a nekoji su već ranam podlegli. Među ovimi nalazi se nesretni Fran Prapor. Kao teško ranjeni spominju se Ivan Korić, K. Gardasanić, Otmarie Juraj i nekoji drugi.

Na lice mjesta dosla je iz Rieke odmah komisija, da izvidi koji je zakrivio nesreću. Očekujemo pobližih vijesti.

Imenovanje naših novih ratnih ladja. Na 18. kolovoza o. g. porinut će se u more druga od onih triju novih ratnih ladja, što reprezentiraju najmoderniji tip naših oklopnjača, te koje će biti najveće ladje u našoj ratnoj mornarici. Prva od ovih triju ladja „Habsburg“, porinuta je, kako je poznato, lani u more; druga, koja će se porinuti u more ove godine, dobiti će ime prve ugarske dinastije, „Arpád“, a treća ime kuće „Babenberg“, što je prije Habsburgovca vladala Gornjom i Doljnom Austrijom. Te će dakle tri ratne ladje svojim imenima „Habsburg“, „Arpád“ i „Babenberg“ podsjećivati na tri stare vladajuće kuće u povjesti austro-ugarske monarhije. Svaka ova ratna ladja imade 8800 bačava, zatim 11,000 konjskih sila, 3 teške, 12 srednjih i 2 laka topa, te 28 brzopaljivih topova.

Treća izložba društva hrvatskih umjetnika. Društvo hrvatskih umjetnika priredjuje ovog ljeta svoju treću izložbu, te poziva sve hrvatske umjetnike bez razlike na sudjelovanje. Pošto je umetnički paviljon stavljen na raspolaganje gospodi Ivekoviću i Medoviću, to će društvo po svojoj prilici morati odgoditi svoju izložbu do ljeta. Otvorenje izložbe ovisi o tom, kad će društvo hrvatskih umjetnika poći u Mletke. Društvo je naime preko gospodina V. Bukovca dobiolo poziv od generalnog tajnika A. Fradeletto, da sudjeluje u ovogodišnjoj izložbi, te se stavlja hrvatskoj izložbi posebni odio na raspolaganje. O trajanju mletčke izložbe ovisi, kad će se moći u Zagrebu društvena izložba prirediti.

Bleda i nevolja u „blaženoj“ zemlji. U Nardu u Italiji doslo je na 22. pr. mj. do silnih izgrede gladujućih. Više stotina seljaka uputilo se je na polja milijunasa Depandija te ondje radilo od jutra pak do večeri. Nakon obavljena rada zaputili su se nepozvani, ali vrlo gladni radnici, u stan milijunasa i zahtjevali onde plaću od 75 centima za svaku osobu. Pošto se milijunas kratko platiti zahtjevanih 75 centima, doslo je do izgredata, te je napokon bilo prizvano redarstvo. Došavši na lice mjesta, uhitilo je nekolicinu izgrednika i odvelo u zatvor. Postupak redarstva tako je razpalio gladne radnike, da su posli ulričuć red municijip, te ondje sve razorili, i prouzročili požor, izbavivši tako svoje ubičene drugove. Vojničtvu je jedva poslo za rukom obuzdati razjarenu svjetlinu. U Marinu i Labanu nije ništa bolje. Gladni radnici prave izgrede, te otmilju do čega dođu. Trgovci ne će više svojih dućanah otvarati, jer se boje kradnje i plackanja. Načelnici obijuh navedenih mjesta, počeli su dieliti novac, te svaki nezaposleni čovjek dobije 25 centima na dan, samo da se svjetlana primiri.

Da je tome postlati za osam dana site i objestne istarske talijančice, njihove podrepnice, krmjele, šarenjake, kako bi uzdisali za starom domovinom!

Pučanstvo habsburške monarhije. Pučanstvo pučanstva ove monarhije ustanovljeno je, da ima sa pučanstvom Bosne i Hercegovine, gdje je popis obavijen 1895. okruglo 46 milijunah 910 tisućah stanovnika.

Priobćujemo u sledjećem pojedino podatke popisa u svih zemljah monarhije:

Zemlje	Pač. 1900.	Perast od g. 1890.
Štajerska	1,356,058	73,350
Koruzka	367,344	6,336
Kranjska	508,348	9,300
Trst	178,672	21,206
Gorica i Gradiška	232,338	12,030
Istra	344,173	26,563
Česka	6,318,280	475,186
Moravska	2,435,081	158,211
Bukovina	729,921	83,330
Galicija	7,295,538	687,722
Dalmacija	591,597	64,171
Slezka	680,529	74,880
D. Austrija	3,086,382	424,583
G.	809,918	24,087
Solnograd	193,247	19,737
Tirol i Voralberg	979,878	51,109
Ukupno	26,107,304	2,211,891

Dakle zemlje, zastupane u carevinskom vieću, imadu 26,107,304 stanovnika. Te porastose zadnjih deset godina za 2,211,891 duša ili u postoteh za 9.3. U postoteh najviše je narasla dolnja Austrija, svakako radi Beča i to za 16%, Trst za 13.5, a i tu je razumljiv taj veći porast radi prometa, koji je u Trstu velik, a onda odmah dolazi Slezka, gdje je velika industrija i naša Dalmacija sa 12.2% porasta, gdje ne živi nego siromašni i gospodarski zanemareni, ali zdravi i jaki hrvatski narod. I dok se vidi, da kod prije spomenutih zemalja djeluju na razmjerno veće poraste političko-gospodarstveni uzroci, to uvjeti za isti leže u samom hrvatskom narodu Dalmacije.

Priobćujemo li uspjehu popisa zemaljah zastupanih u carevinskom vieću i uspjeh popisa u Hrvatskoj i Ugarskoj, te pučanstvo Hercegovine, Bosne, to bi dobili ovu tabelu: Zemlje carev. vieća . . . 26,107,304 stanov. Ugarska s vojničtv. . . 16,754,260 Hrvatska i Slavonija s vojničtvom . . . 2,411,132 Rieka . . . 33,139 Bosna i Hercegovina (1895.) . . . 1,600,000

Ukupna monarhija . 46,910,835 stanov. Upozorit ćemo još naročito na broj stanovnika hrvatskih zemalja, od kojih je Hrvatska i Slavonija s Riekom . 1,449,271 Dalmacija . . . 591,597 Istra . . . 344,173 Bosna i Hercegovina . . . 1,600,000

Ukupno . . . 4,987,042

Ima dakle do 5 milijuna hrvatskoga naroda ove monarhije, koji bi mogao doći pod zajedničku upravu u jednu celinu, a kad bi k toj pristupili i braća Slovenci Štajerske, Koruške, Kranjske, Gorice, Gradiške i Trsta, kojih ima do dva milijuna, to bi dobili na jugu monarhije državni ustroj od 7 milijuna duša, manji od Ugarske, ali prilicno jednak Českoj i Galiciji.

Društvene:

Hrvatsko društvo u Ljubljani. Iz Ljubljane javljaju, da su tamošnji redovi Hrvati pokrenuli misao, da se tamo ustroj hrvatsko-pjuračko-tamburaško društvo. U tu svrhu, da je izabran odbor, kome je na čelu g. M. Valentec, koji da je već sastavio pravila za novo društvo i naručio tambure. Prošle nedjelje da su imali ljubljanski Hrvati sastanak u krami Hrvata Krvarica, gdje bijahu pravila pročitana i i odobrena. Novo društvo imati će naslov: „Prvo hrvatsko tamburaško i pjuračko društvo „Kolo“ u Ljubljani.“ Bilo sretno!

Hrvatskom pripadnom društvu Beču, pripisaloše podpore između ostalih za god. 1901. sledede gg.: dr. Ivan Katičić, stolžeri nadležnik, Budimpešta K 8, Ante Ellner, Trst K 1 i obšina Kastav K 20. „Parizka moda“ . Izašlo je upravo 6 broj ovoga jedinoga na hrvatskom jeziku izlazećeg pomoćnoga lista. Donaša u svakom broju arak za krojeve, opis modnih slika, bojadisanu modnu sliku, te sliku pomoćnoga česljanja. List izlazi svakoga 1. i 15. u mjeseca, a cijena mu je na četvrt godine 1 for.; predplata prima nakladna knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu.

„Zvekan“, iznašo je 6 broj ovoga seljivoga ilustrovanoga lista, koji izlazi već jedanaestu godinu nakladom knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu. a cijena mu je neznatna, naime 4 for. na godinu. List izlazi dva put u mjesecu. Mi ga preporučamo svim obćinstvu najtoplije.

Sve rodoljube uljudno molimo, neka zahtjevaju „Mašu Slogu“ po svih kavanah i gostionah koliko u Puli toliko izvan iste.

Restauracija
ŠEPUKA - PAZIN
sa sobama za prespavanje
preporuča se

p. n. občinstvu i putnikom za mnogobrojan posjet, obećajući uvijek najtočniju uslugu uz dobru domaću kuhinju te razna zdrava i kripeka vina. Dobiju se također deserina vina, likeri i slastiće.

Tafta za turiste od L. LUSERA.
Najbolji i priznati lik
za kurje oči žuljevitost itd.
Glavno skladište:
Ljekarna E. Schwenk, Boč-Melidung
pe. no. 80
KAUSER
80
Dobiva se u svim ljekarnama.

Broj 781.

Natječaj.

U izvršenju zaključka občinskog zastupstva u sjednici 16. novembra 1909. razpisuje se natječaj za jedno

mjesto občinskoga redara ujedno vrhovoditelja ili eksekutora

sa plaćem godišnjih 720 K, povrh toga za odielo godišnjih 60 K, ukupno 780 K.

Molitelji neka podnesu podpisanu redovitu molbu sa krstnim listom, svjedočbom škole i občinarstva, dobroga ponašanja uz dokaz, da govore i pišu jezikom hrvatskim kao ovlaštenim, i to do Uskrsa, 7. aprila t. g.

Povrh opredjeljene plaće imenovani imaz izgleda, da će primati, odlučiti se imajuće pristajbe (postotke) prigodom utjerivanja občinskih dugova.

Prednost imaju oni, koji su bili vojnici i koji se izkažu, da imaju vlastitoga imetka, odnosno da mogu položiti kauciju do iznosa 400 K, na koji bi išao interes 5%.

Traži se od molitelja, da je posve zdrav i kripek, okretan i uljudan.

Glavarstvo občine

KASTAV, dne 19. marča 1901.

Natačnik:
Jelušić, s. r.

Kupujte samo Cirilo-Methodijske žigice!

„Böhmische Thomaswerke“
iz Praga
javljaju, da je povjerena isključiva prodaja njihove
Thomas-ove muke (škorje)
za Trst, Istru, Goričku i Dalmaciju tvrđci
Luigi Peritz u Trstu.

J. Pserhofer-ove odvodne krugljice
mnoga su već desetogodišta posvud razprostranjene, te imaju malo obitelji, gdje bi manjkalo to lalke i blago djelujuće domaće sredstvo, koje preporuča občinstvu mnogo liečnika kod zlih posljedica slabe probave i žloestnog zatvorjenja. Te krugljice, koje su također poznate pod imenom Pserhofer-ove krugljice ili Pserhofer-ove krv čistee krugljice, stoje: škatuljica sa 15 krugljica 21 nrv., 1 zamot sa 6 škatuljica 1 for. 5 nrv.; pošalje li se novac prije, stoji pošiljka prosto poštarine: 1 zamot 1 for. 25 nrv., 2 zamota 2 for. 30 nrv., 3 zamot 3 for. 35 nrv., 10 zamota 9 for. 20 nrv. Priložen je naputak glede uporabe.

J. Pserhofer-ova ljekarna

Beč 1, Singerstrasse 15.
Noli se, neka se traže izričito „J. Pserhofer-ove odvodne krugljice“
i paziti na to, da imaju napis na poklopu svake kutije na napulku o uporabi upisan podpis J. Pserhofer, i to sa crvenim pismenima.
Balzam proti ozeblinam od J. Pserhofera-
1 lončić 40 nrv., pošiljka prosta poštarina 65 nrv.
J. Pserhofer-ov sok iz uzgok trputca raz-slijunjući, 1 staklenka 50 nrv.
J. Pserhofer-ov balsam proti guli, 1 staklenka 40 nrv., pošiljka prosta poštarina 65 nrv.
Stolovi kola-preparati izvrsno kripeko za želudac i žive, 1 liter kola-vina ili efi-kasira 3 for., 1/2 litre 1 for. 60 nrv., 1/4 litre 85 nrv.
J. Pserhofer-a gorka želudacna tinktura (prije nazvana životna esencija). Lahko razopljujuća ljekarija, učinka pobudju-
jućeg i kripećeg na želudac kod zaprieka probave, 1 staklenka 22 nrv., 1 dvonaj-slica staklenka 2 for.
J. Pserhofer-ov balzam proti razam, 1 staklenka 50 nrv.
Tanacohinla-pomača J. Pserhofera, naj-bolje sredstvo za rastejanje kose, i zaklo-pica 2 for.
Ozdravljujući melosa za rana pok. prof. i Stendela, 1 lončić 50 nrv., pošiljka prosta poštarina 75 nrv.
Šešobca čistee sol A. W. Balrich-a, do-vača sredstvo proti slaboj probavi, 1 za-vitak 1 for.
Izim navedanih preparata, jesu na skladištu svi ta i inozemski ljekarnički speci-jaliteti oglašeni u austriskim novinama, te se dobave svi predmeti, kojih možda nebi bilo u skladištu, na zahtjev točno i najjeftinije.
Pošiljke po pošti izvršuju se najzbrnije, priposlav prije novac, veće naručbe poštinom pouzdem.
Pošalje li se prije novac (najbolje sa poštnom napulnicom), to je poštarina mnogo manja nego li kod pošiljaka sa pouzdem.

Nenadkriljivo sredstvo proti bolestim želudca i probavila
jest
LJEKOVITA ŽIVOTNA ESENCIJA

iz ljekarne
„k crnom orlu“ K. Germana u Belovaru
djeluje najuspješnije kod svih bolesti želudca, kao što su: slabost, pomamjkanje, teška, ondušnost, podizivanje, žgaravica, mučnina, omaglica, glavobolja, grčevi, zatvor sticna, tamnozeleni, kao i kod bolesti jetrene i slezene. Neutralisira prekomjernu kiselinu želudca i čini svršilom svaki drugi prašak, osobito posle prekomjernog i preteškog jela.
Priparatjena iz blago djelujućih biljinskih sokova, djeluje ova esencija kao blago stvarajuće sredstvo, a jer je ugodno nagorkog ukusa, imaju stoga tu prednost, da ju može i onaj uziti, koji drugih gorkih ljekova uzeti nemože a posve je neskladljiva i kod duže i redovite uporabe.
Cena bočice 1 for. 40 st. u poštom najmanje 2 bočice 3 krane.
Prava suvo onda, ako je svaka bočica providjena imenom i tvrdkom ljekarnice „k crnom orlu“ K. Germana u Belovaru, u Hrvatskoj.
Vrednoti i uspješnosti djelovanja ove životne esencije dokazuje množina priznanica, od kojih nekoliko najmoćnije ovajbe otkupuju:
Životna esencija g. Germana, ljekarnika u Belovaru mogu bolničari publici do top-ljice preporučiti, jer sama se lišobno uvjerio, a i kod svojih župljana, kojima sam ovi preparatio kod želučane boli, da je od izvrsnoga uspjeha.
Trošstvo, 5. X. 1901.
Medicini. župnik.

Veleštovani gospodine!
Molim po domoćicu otoga pisma poslati mi bočicu Vaše životne esencije. Imam za volju morati Vam priznati, da za taj liek ne samo rudi ugodnog teka, već i radi svoje ljekovitosti svakomuo što toplije preporučiti. Ja sam dosele bio primoran razne ljekove upotrebljavati radi upotrebljivosti, ali Vam i opet moram reći, da je voljka većina tih po meni uzetih ljekova prozurovala toll Osim toga držim na žaliti sve medicinske specialitete od kojih osobito preporučam:
Trputčev sok koji se upotrebljava uspješno proti kašlju, probolli i ka-taru u plućima, promuklosti glaa i t. d.
Mazilo proti kostobolji izvrsno sredstvo proti reumatizmu, ulogau, tiganju u kostima, sgrčanju žila, oloku eglobova, boli u krstima i t. d.

Dolazak vlakova u Pulu.
8:25 prije podne iz Cervizja.
1- po podne osobni iz Trsta, Hrpelja, Divača, Rovinja, Rieka, Beč.
9:25 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11:10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divača, Rieka, Beč.
Odlazak vlakova iz Pule.
5:20 prije podne osobni za Trst, Divača, Rieku, Beč.
2- po podn. osobni za Rovinj, Divača.
6- . . . brzi za Trst, Divača, Rieka, Beč.

Plovitbeni red.
Ugarsko-hrvatsko par. društvo.
Pruga Rieka - Trst.

Polazak			Povratak		
Dol.	Od.	Dan	Luka	Dan	Dol.
7:45	7:55		Rieka		8:30
8:15	8:20		Opalija		2:45
8:45	8:55		Lovran		2:10
9:20	9:25		Mošćenice		1:35
10:10	10:20		Bereč		1:05
11:55	12:00		Rabac		12:05
4:30	4:35		Cres		10:25
6:30	6:40		Fazana		2:30
8:10	8:30		Rovinj		1:50
9:40	10:00		Porč		12:50
12:20	12:40		Piran		7:30
2-			Trst		7:50

Pruga Rieka - Pula.

Polazak			Povratak		
Dol.	Od.	Dan	Luka	Dan	Dol.
7:30	7:40		Rieka		3:20
7:55	8:05		Opalija		2:40
8:35	8:45		Lovran		2:15
9-9	9:10		Mošćenice		1:35
9:55	10:05		Bereč		1:10
11:20	11:50		Rabac		12:15
3:50			Cres		10:30
			Pula		11:50

Pruga Rieka - Lošinj.

Polazak			Povratak		
Dol.	Od.	Dan	Luka	Dan	Dol.
8-	8-		Rieka		2:35
8:50	8:40		Opalija		1:55
8:55	9:05		Lovran		1:30
9:35	9:45		Mošćenice		1:05
10-10	10-10		Bereč		12:55
1:40	1:25		Cres		10:35
1:15	1:25		Martinšćica		9:10
2:10	2:20		Osor		8:15
4:05			Mali Lošinj		8:25

Pruga Rieka - Krk.

Polazak			Povratak		
Dol.	Od.	Dan	Luka	Dan	Dol.
12:30			Rieka		9:20
1:30	1:40		Omišalj		8:10
2:20	2:30		Mališćica		7:20
3-	3:10		Glavotok		6:40
4-	4:10		Merag		6:50
14:50			Krk		5-

Brza pruga Rieka - Opalija - Pula.

Polazak			Povratak		
Dol.	Od.	Dan	Luka	Dan	Dol.
7:30	8:15		Rieka		9-
2:30			Opalija		8:15
			Pula		4-

Brza pruga Rieka - Opalija - Lošinj.

Polazak			Povratak		
Dol.	Od.	Dan	Luka	Dan	Dol.
7-	7-		Rieka		9-
7:30	8:15		Opalija		8:15
12:30			M. Lošinj		4-

Pruga Rieka - Opalija i nabrag.

Odlazak iz Rieke u Opalija:
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
u 2, 3, 4, 5, 6, 7 po . . .
Odlazak iz Opalije na Rieku.
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.
u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po . . .

Društvo S. Topić i dr.

Pruga Trst - Metković - Kotor.

Polazak			Povratak		
Dol.	Od.	Dan	Luka	Dan	Dol.
8:15	8:45		Trst		10-
12-	12-30		Opalija		11-
3:30	3:30		Piran		11-
7:45	8:30		Rovinj		11-
2:50	3:30		M. Lošinj		11:15
1:30	5:30		Zadar		2:45
7-9	9-		Špijet		3-5-
11:30			Metković		3-7:30
			Pon. Kotor		9-

Pruga Trst - Korčula.

Polazak			Povratak		
Dol.	Od.	Dan	Luka	Dan	Dol.
1-	7-		Trst		6:15
6:30	7:45		Pula		11-15
6:30	7:45		M. Lošinj		6-
10:15	1:30		Zadar		11:15
-30-			Špijet		9-
			Korčula		4-30

Društvo Istarsko-Tršćansko.

Pruga Rovinj - Trst.

Polazak			Povratak		
Dol.	Od.	Dan	Luka	Dan	Dol.
6:35	6:40		Rovinj		8:40
7:10	5:45		Porč		7-
6:25	6:30		Novigrad		6:15
8-	8:05		Piran		4:40
9:15			Trst		4:35

Isti je red za sriedu i petak.
Pruga Pula - Trst.

Polazak			Povratak		
Dol.	Od.	Dan	Luka	Dan	Dol.
6:30			Pula		2:42
7:15			Fažana		2:15
8:32			Rovinj		12:13
9:19			Vrsar		11:50
9:49			Porč		11:30
10:39			Novi grad		10:10
11:25			Umag		9:20
12:09			Salvora		8:48
12:50			Piran		6:52
2:45			Trst		0:10